Ujvidék, 1904. XIII. évfolyam, 74. szám. Csütörtök, szeptember 15.

UJVIDÉKI HIRLAP.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő: dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Üdvözlés és még valami.

A magyar protestáns irodalmi társaságnak az ujvidéki vándorgyűlés alkalmából itt időző tagjait magyar vendégszeretettel üdvözöljük

Üdvözöljük őket és kivánjuk, hogy jól érezzék magukat körünkben. Kivánjuk, hogy eredményes munkát végezzenek.

Azok, kik e gyülésre Ujvidéken megjelentek bizonyára jól tudják, hogy itt módjukban van a szerb nemzetiségi viszonyokba közvetlenül betekinthetni.

És vendégeink között többen vannak, akik nemcsak, hogy activ politikusok, hanem olyanok, kik az ország politikájának irányt szabtak és szabnak ma is, sőt akiknek hivatásos feladatuk volt magának a nemzetiségi kérdésnek is a megoldása. Hiszen van közöttük volt miniszterelnök, volt miniszter több is; van közöttük államtitkár, és országgyűlési képviselő akárhány.

Most megvan az alkalmuk közvetlen megfigyelés és szemlélet utján szerezni tapasztalatokat, ami bizonyára többet ér mint a főispáni jelentésekből ismerni meg a viszonyokat és a helyzetet.

Azért kérve kérjük őket, jól nézzenek körül. Ismerjék fel, hogy a szerb nemzetiségi kérdés megoldásánál Ujvidék városa milyen fontos tényező; és kérve kérjük őket, hogy azt, amit tapasztaltak, és amit megtanultak, jól megjegyezzék maguknak. Felhasználhatják, hiszen többen közülök ma is activ politikusok és nem lehet tudni, hogy vajjon egyik másikuk nem kerül e megint az ország kormányrudjához

Hát ha széjjel néznek látni fognak egy minden izében demokratikus szellemű várost. Nálunk mágnás nincs, még csak egy fia, gentry sincs.

Látni fognak egy szorgalmas, törekvő jelentékeny forgalmu és lehetne mondani magyarosodásnak induló várost, amely gazdasági életének gyökérzetét nemcsak a jobbára szerb nemzetiségiek lakta környékre, hanem az egész Szerémségre eresztette le.

A vagyon és a földbirtok a nemzetiségiek kezében van A nagyobb kereskedők egy meglehetős része szintén közülök sorakozik. Hatalmas pénzintézeteik vannak, amelyek fiókjaik utján az egész környéket behálózzák. Milliók felett rendelkező irodalmi társaságuk van a „Maticza". A Miletits, Polithok városában, Ujvidéken, amit ma is szerb Athénnek neveznek három politikai ujság, ezek közül 2 napilap, és több irodalmi tartalmu lap áll a nemzetiségi eszme szolgálatában, 4 nagyobb nyomda és könyvkiadó vállalat Több kereskedelmi, ipari és földmivelési szövetkezetjeik vannak, amelyeknek hivatalos elnevezése is „szerb szövetkezet" és tagja is csak szerb lehet Van itt szerb gymnásium, felső polgári leányiskola, tanulók tápintézete, árvaház, kórház, sőt „szerb nemzeti szinészetet" szolgáló szintársulat és szini alap. Van szerb püspökség. És mindehhez még csak egy egérugrásra van ide a „szerb Róma", Karlócza, ahonnét nemcsak erkölcsi erőt és támogatást nyernek, hanem az onnét kezelt sok millióra menő nemzeti alapok itt elhelyezett tőkéi is nagyban lekötik a nemzetiségi eszme iránt és javára az az érdekeltségeket.

Ujvidék városának 30 000 lakójából csak mintegy 9 ezer a szerb nemzetiségű, de azért akié a pénz, a vagyon, azé az erő és hatalom is és innét van, hogy e kisebb töredék még mindég rá tudja ütni a nemzetiségi város pecsétjét és jellegét Ujvidékre.

Tessék csak körülnézni. A boltok feliratai fele részben tisztán szerb nyelvek és ott, ahol magyar felirat is van, mellette a szerbet is használják Emberemlékezet óta mindig nemzetiségi ember volt a város polgármestere s csak két éve, hogy nagy erőlködések után sikerült magyar polgármestert megválasztani. A főbb hivatalok mint mindíg, ma is nemtiségiek által vannak betöltve. Ezt nem az illető hivatalnokok személye ellen való panaszképen hozom fel, mert érdemükre legyen mondva, mindegyik jól betölti helyét és nem is azért hozom fel, hogy a polgári jogegyenlőség ellenére szerb embert hivatalra ne válasszanak, hanem csak annak jellemzésére, hogy a nemzetiségi város pecsétje még mindig rá van ütve Ujvidék városára. Tessék csak benézni a városházára. A hivatali helyiségek feliratain főhelyen van a cyrillbetű. Bent a törvény hatósági közgyülésben a 84 bizottsági tag között 44 a nemzetiségé És innét van, hogy mikor a magyar nemzeti eszmével a közgyülésen néha szembe került a szerb „nemzeti" eszme, a magyar nemzeti eszmét legyűrik, és megesik ami tavaly megesett, hogy a közgyűlés elhatározta, hogy a „szerb nemzeti szinészetnek" tetemes összegű állandó évi segély szavaztatik meg És megesik, aminthogy néhány év előtt megesett, hogy a szerb püspök beiktató ünnepén Ujvidék város, tehát magyar törvényhatóság polgármestere a város küldöttsége élén és a város nevében, nem az állam hivatalos nyelvén, hanem csakis szerb nyelven üdvözölte a püspököt.

Tehát még ma is nemzetiségi jellege van e városnak.

Pedig vendégeink illustris politikai személyiségei jobban tudják nálamnál, hogy egy 30 ezer lelket számláló megmagyarosodott városnak milyen expenziv ereje lehetne a magyarositás körül, kivált ha ez a város földrajzi fekvésénél, jelentékeny forgalmánál, messze vidékre terjedő ipari és kereskedelmi, összeköttetéseinél fogva olyan kedvező helyzetben van, mint Ujvidék. A tömeg vonzó ereje, a gazdasági érdekek ezernyi és ezernyi szála, a közigazgatás, igazságszolgáltatás, adókivetés stbbi egy-egy vonzó és lekötő erőtényező.

Hát igaz, hogy a magyarositás és a város jellegének magyarrá tétele inkább a társadalom és a polgárság feladata.

De ennek a feladatnak a teljesithetése is bizonyos határokig lehetséges csak. Azon túl a társadalom és a polgárság ereje nem terjedhet. Ott kezdődik azután az állami feladat.

A mi társadalmunk és polgárságunk megtette a maga kötelességét. Először megmagyarositotta maga magát. Ugy tessék venni, hogy ezelőtt 15 esztendővel még, az ugy nevezett polgári elem („Bürger klasse") tiszta német volt. A magyarság össze-vissza 8000 lélek fuvarosokból, a phloxera által tönkre juttatott szőllősgazdákból, egynéhány hivatal tisztviselőiből, kisebb számú egyéb honorátiorból állott

Első feladat volt tehát a különben teljesen hazafias és magyar érzelmű német elemet magyarositani meg. Ez minden lehető eszköz igénybevétele mellett megtörtént A német elem szivesen magyarosodott. Ma mondhatni 21 ezer magyar van a városban.

És ennek a túlnyomó többségnek magyarositási törekvése nem bir a harmadrésznyi nemzetiségiek „nem magyarosodni" törekvésével

Igen, mert akié a pénz a vagyon, azé az erő és hatalom

A mi magyar társadalmunk magyarositási törekvése, munkája elérte azt a határt, amelyen tul erőt kifejteni már nem tud

És itt kezdődnék az állam feladata.

A nemzetiségi kérdés megoldása: a magyarosodás Békés uton való megoldást érték, nem az erővel és erőszakkal való megoldást.

Két eszköze áll az államnak rendelkezésre: a szellemi, vagy jobban mondva erkölcsi erejét növelni magyartársadalmunknak, és a gazdasági erejét megnagyobbitani.

Állami intézmények (hivatalok, iskolák) felállitásával a magyar állam és a nemzeti eszme külső tekintélye erősebben imponálna a szerb földmives nép előtt

Ez megtanulná, hogy a közigazgatás és egyéb állami funktiókat végező hivatalokkal Ujvidéken való közvetlen érintkezés feltétlenül szükségessé teszi, hogy magyarul tudjanak. A tisztviselők megszaporodott száma társadalmunk intelligentiáját növelné és ezzel a magyarositó törekvés erejét.

Közgazdasági intézmények létesitése pedig e város most már tulnyomó részben magyar közönségének gazdasági erejét növesztené meg. Az ipar és kereskedelem fejlődése pedig ezer és ezer szállal köti le a gazdasági érdekeket és az ebben érdekelteket, és ha ezek a tényezők közrehatnak és pedig kellő erővel és sulylyal, akkor ellensúlyozni lehet azokat az erőket amelyek lekötik az érdekeket abban az irányban, hogy ne legyen magyarosodás.

A nem magyarosodás törekvésnek és ellentálló képességnek ereje az $^1/_3$ résznyi szerb lakosság aránytalanul nagyobb szellemi erkölcsi és anyagi tőkéiben fekszik.

Hasonlótőkékkel kell tehát mi a magyar társadalmunkét gazdagitani és abban az esetben sikerrel tudnánk megküzdeni az ellentálló erővel.

Ezt az erőtőke nyujtást azonban csak az államtól várhatjuk.

Tett-e már valamit is az állam Ujvidékért?

Nem kivánunk mi annyit, mint egyik másik város a pártpolitikai okok és a protectió révén kapott. Tudjuk, hogy a mai korban sajnos minden eddigi kormánynál a pártpolitikai okok voltak az irányadók és döntők. De valamit! Valamit csak mégis kérhetnénk és kaphatnánk ennek a szent czélnak érdekében.

Hát kaptunk-e már valamit? Oh igen! Igéretet. Biztatást.

Pedig sokat instáltunk. Deputátiókat küldöttünk deputátióra Igért a volt ministerelnök, igért a volt minister mindegyike. Sőt még csak nemrégiben is a volt földmivelési ügyi minister (számát is tudom közölni leiratának, 58531/903 sz leiratával) tudatta a várossal, hogy igéretéhez képest módját ejtette, hogy Ujvidéken téli kikötöt épittet. Hiszen egy téli kikötő nagyot nem lendit a mondott czél érdekében, de azért végtelenül hálásan fogadtuk a miniszteri gondoskodásnak ezt a jelét is és ezért a törvényhatósági közgyülés köszönetet szavazott a ministernek és azt vele feliratilag közölte. No és az eredmény? Hát a köszönő felirat felment, — de a téli kikötő Palánkára ment.

Ennyit és igy tettek érettünk az eddig való kormányok.

De mégis ne legyünk hálátlanok. Ugyanaz a minister nekünk szénkéneg eladási helyet adott, aminek folytán a város később folyamodott, hogy vegye el tőlünk ezt az állomást, mert az eladási kötelezettség a városnak csak anyagi megterheltetésével jár. De köszönjük mindenesetre a miniszternek, hogy ezt az állomást azután csakugyan elvitte másfelé, más város boldogitására

És még egyet! Ugyanaz a minister egy erdőmesteri állást rendszeresitett nálunk egy hivatalnok és egy szolgával.

Hát nem igy kell ezt a várost támogatni!

Bocsánatot kérek, ha a vendéglátás örömét ilyen panaszszal zavarom. Ne tessék neheztelni érte. Nagy ám ebben a polgárságban az elkeseredés s nem lehet csudálni, ha mi, kik annyi anyagi és erkölcsi áldozatot hozunk három évtized óta ebben a szent czélért való küzdelemben és sajnosan kell tapasztalnunk, hogy bennünket senki sem támogat, még az sem, kinek kötelessége volna, még az állam sem: akkor a panasz feltartóztathatlanul tör ki belőlünk.

Urak, vendégek! Ministerek, államtitkár és képviselők és mindazok kiket illet! Kérve kér benneteteket e város polgársága. Nézzetek nálunk jól körül. Győződjetek meg minannak igazságáról, mit itt elmondok s ha módotok, alkalmatok van az eddigi sajnálatos rendszeren valamikor változtatni, tegyetek meg erre mindent. Hiszen nem nekünk, a mindent felülmuló szent nemzeti ügynek teszitek.

Arra kérünk valamennyien, ahányan csak Ujvidéken magunkat magyaroknak valljuk: segitséget szent czéljainknak!

Most pedig mégegyszer üdvözlet a vendégeknek!

Nemes Sándor.

Az „Uj párt“ helybeli végrehajtóbizottsága ez uton is közli a párt tagjaival, hogy Bánffy Dezső itt tartózkodása alkalmából a párt nála dr. Szabó Lajos vezetése alatt e hó 15-én tiszteleg.

Gyülekezés d. u. 5 órakor az „Erzsébet“ kioszkjában.

Ujdonságok.

A magy. prot. irodalmi társaság 1904. évi szeptember 14-én és 15-én Ujvidéken tartandó vándor-gyülésének tárgysorozata. I. A vendégek fogadása. Szeptember hó 14-én délután 4 óra 5 perczkor a Budapest felől az elnökséggel együt érkező vendégeket a vasutnál a helyi rendező-bizottság fogadja s Ujvidék város közönsége nevében Szalay Lajos kir. tanácsos a város polgármestere üdvözli. A vasuti állomástól együttes bevonulás kocsikon a város főterére. A főtérről a vendégek szállásaikra hajtatnak. II. Közgyülés a városház disztermében. A vendégeket itt az ev. ref. egyház közönsége nevében Péter Pál főispán, az ág ev. egyház közönsége nevében Ringhofer Lajos kir. törvényszéki elnök üdvözlik. A közgyülés programmja a magyar prot. irodalmi társaság „meghivó“-jában van közölve. III. Ismerkedési estély. Szeptember 14-én este 8 órakor a „Grand Hôtel Mayer“ kávéházában és éttermében — teritett asztalok mellett. IV. Isteni tisztelet. Szeptember 15-én reggel 9 órakor az ev. ref. templomban. A templomban az elhelyezést külön rendező-bizottság eszközli. Istentisztelet végeztével a templom ajtójánál ág. ev. és ev. ref. órhölgyek gyüjtenek a társaság „Károli Gáspár“ alapja javára. V. Diszgyülés. Szeptember 15-én délelőtt $10^1/_4$ órakor az ág. ev. templomban. Itt a társaságot a helyi két protestáns egyház lelkésze s az alsó baranya-bácsi ev. ref. egyházmegye s a bácsi ág. ev. egyházmegye küldöttségei üdvözlik. VI. Közebéd. Szeptember 15-én délután 1 órakor az „Erzsébet“ szálloda nagy termében. A közebéden hölgyek is részt vehetnek. Egy teriték ára 6 korona. Jegyek a terembe való belépésnél váltandók meg. VII. A belmissiói értekezlet. Szeptember 15-én délután 4 órakor az országos belmissiói egylet értekezése az ág. ev. templomban. VIII. Kirándulások. Szeptember 15-én délután 5 órakor kirándulások: Péterváradra, Kameniczára, a selyemgyár s a polg. lövölde megtekintése. IX. Hangverseny. Szeptember 15-én este 8 órakor hangverseny az „Erzsébet“ szálloda nagytermében teritett asztalok mellett. Étkezés étlap szerint. Belépő jegy ára 2 korona.

Közigazgatási bizottsági ülés. Ujvidék sz. kir. város közigazgatási bizottsága szerdán délelőtt 11 órakor a rendes havi ülését tartotta, amelyen jobbára folyó ügyek lettek elintézve.

D. M. K. E. ujvidéki fiókja. Már előzőleg irtunk ez egyletnek Ujvidéken való nagy hivatásáról s igaz öröm töltt el bennünket a tény, hogy az egylet e hó 11-én tényleg megalakult. Az alakuló közgyülésen szép számmal jelentek meg a tagok. A közgyülés lefolyásáról a következő rövid tudositást közöljük: Endre Antal, megnyitván a közgyűlést előadja a szervezés eddigi előmunkálatait, üdvözli a jelenlevőket, felkéri az alakuló gyülés vezetésére elnököt s jegyzőt válaszszanak. Az előterjesztés örvendetes tudomásúl vétetvén, az alakúló-gyűlés vezetésére egyhangúlag Endre Antal kiáltatik ki, a jegyzőséggel pedig Molnár János bizatik meg. Erre elnök bemutatja a fiók „Szervezeti Szabályzatát“, mely ezután tudomásul vétetik. Elnök felkéri az értekezletet, hogy a fiók tisztikarát válassza meg. Egyben javaslatba hozza, hogy Péter Pál Ujvidék szab. kir. város főispánja, a fiók disz elnökének kéressék fel. A javaslat lelkesedéssel, elfogadtatik. Egyuttal egy hármas bizottság kiküldetik, hogy Péter Pált a gyűlés óhajtásáról értesitse s a gyűlésre meghivja. Péter Pál főispán a gyűlésen megjelenvén, meghatva köszöni meg a beléje helyezett bizalmat kinyilatkoztatja, hogy a diszelnökséget örömmel elfogadja: azután fenkölt szavakkal méltatja a fiók hazafias és humánus missióját; megigéri, hogy azt tőle telhetőleg mindenben támogatni fogja. — Szavait lelkes éljenzés követte — Ezután megválasztatott elnöknek: Endre Antal kir. főmérnök. alelnököknek: Molnár János kir. főgimn. tanár, Dr. Nemes Sándor ügyvéd, Dr Kleiszner Gusztáv ügyvéd, kik közül Dr. Nemes Sándor egyszersmind a főtitkári tisztet is viseli. Jogi tanácsos: Dr. Horváth Géza, ügyvéd. Pénztárnok: Nezmák Péter. Az ellenőri és könyvelői tisztség egyelőre függőben hagyatik. Miután elnök a választmány tagjainak névsorát megválasztásra ajánlja elhatározzák, hogy a választmány részint vidéki, részint helybeli tagokkal később lesz végleg kiegészitendő. A „Felügyelő bizottság“ tagjainak megválasztatott: Rohonyi Gyula, orszgy. képviselő, Ringhofer Lajos kir. törvszéki elnök, Rehák Ferencz kir. tvszéki biró; Nárai Talamér városi főszámvevő, Dieczgen Gábor kereskedő. Mindezek lefolyása után Endre Antal köszönetet mond a maga és tiszttársai nevében az előlegezett bizalomért igéri, hogy annak megfelelni egyik főtörekvése leend. Köszönetet mond mlt. Péter Pál főispán úrnak, ng. Szalai Lajos polgármester

urnak, ng. Kopper György apátplébánosnak, mltg. Rónai Jenő úrnak, a DMKE. elnökének, mint olyanoknak, kik őt a DMKE. ujvidéki fiókjának ügyében támogatták. Ezek után pedig a gyűlést rövid, lelkes beszéddel berekeszti.

Lövészek szüreti ünnepe. A lövészegylet vigalmi bizottsága e hó 18 án szüreti ünnepélyt rendez. amelyen szőlőlopás, confettiharcz és táncz is lesz. A zenét a cs. és kir. 70. gyalogezred látja el. Kezdete délután 4 órakor Beléptidij személyenkint 80 fillér családjegy 2 korona. Egyleti tagoknak nem kell fizetni.

Elcsipett pénzhamisitók. Jó fogást tett tegnap rendőrségünk. A Feketesas vendéglőse bevitt a rendőrséghez egy készüléket, melyről első pillanatra felismerhető, hogy az pénzhamisitási czélra készült. Előadta, hogy azt az ő fia, házának illemhelyén találta egy fülkében. A kiküldött Varsányi rendőrellenőr megjelenvén a helyszinén, szemügyre vette az ott megforgott vendégeket és azok közül gyanuja mindjárt valami Aranitzky Szvetozár nádalyi czipészre esett. Átvizsgálta az illemhelyet is és ott még egy csomagot talált. Aranitzkit mindjárt bekisérte. Később ujból megjelent a hely szinén, ahol a társat is megtalálta Gafkity Zsiván szintén nádalyi lakós, tamburás személyében. Ezt is bekisérte. Kihallgatásnál mindent tagadtak. Letagadták azt, hogy a gép és a csomag az övék volna. A csomagban ón, öntőkanál, tepsü, és reszelő volt, nyilvánvalóan tehát a hamisitás czéljára szolgáló eszközök. A nyomozás most abban az irányban indult meg, hogy az eszközöket és anyagokat melyik kereskedőnél vásárolták. Kideritették, hogy azokat Könyves Tóth Kálmán temerini utczai vaskereskedésében vásárolták, sőt a kihallgatott kereskedő egyenest rávallott a gyanusitottakra, hogy azokat ők vásárolták. Na most már nem lehetett tovább tagadni és beismertek mindent, mégis azzal, hogy a gépet egy harmadik társuk készitette Lauschef Sándor nádalyi molnár, aki szintén itt bent van, és aki már próbaöntést is tett, bár még hamisitványt nem készitettek. Keresték is a harmadik társat, de ez ugy látszik megneszelte a bajt és megugrott. Sürgönyileg intézkedtek letartóztatása iránt és az sikerült is, mert Nádalyon elesipték és még az nap bevitték egyenest a vizsgálóbiróhoz. Lauschef egyizben már volt pénzhamisitással terhelve, de hosszabb vizsgálati fogság után szabadon eresztették, mert nem lehetett ellene bizonyitani. A hamisitó szerszám kézzel csinált munka és gyönyörű hű metszet.

Lövöldéből. Vasárnap szept. 11-én 470 lövés tétetett a czéltáblára. Mély lövésért dijat nyertek: I. Hesz V/118, II. Eckert V/126, III. Witz V/140, IV. Stoj V/159. Lőegységért: I. Eckert 15/39, II 13/37. Vasárnap szept. 18-án rendes táblára lövészet.

Az időjárásról. Meteor legujabb időjelzéséből a következőket közöljük: A 24—26-iki csomópontokat követőleg az időjárás jelzésemnek megfelelőleg gyengén változó volt, derű, boru, eső, szél váltakoztak, a 30-iki csomópont azonban többfelé zivataros esőt is hozott, egy két helyen még erős jégverést is. Ekkor 4 foltcsoport volt a Napon, amelyek között egy óriás területű szétszórt, de ez is már tömörülni kezdett, mig a többiek inkább tömör foltok voltak. Augusztus 31-én igen szép-kellemes, meleg időt kaptunk. Szeptember 1-én azonban hirtelen minden folt eltünt a napról. Nézetem szerint azonban e foltok nem semmisültek meg, mert annak az erőhatásnak, amely ezeket megsemmisitette volna, oly óriásnak kellett volna lennie, amely földünkön örökre emlékezetes viharokat vagy másnemű katasztrofális légköri változásokat hajtott volna keresztül. E foltok csupán valamely rossz hővezető, átláthatlan gázzal vonhattak be, amiért is hirtelen a 3-iki csomópont hatáskörében lehült a levegő s valóságos országos jellegü, hűvös, őszies esőt kaptunk, Szeptember havi hátralévő csomópontok: 7—9—10—11—16—20—23—24—26 ra esnek, köztük legerősebbek a 9—24-ikiek. Itt megemlitem még egyszer, amit már oly sokszor megirtam, hogy nem a foltok okozzák a lögköri zavarokat, hanem az erőhatás, mely a foltokat is előhozta. Meteor Időjelző lapjának előfiizetési ára 1 évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fillér. Megjelenik minden héten egyszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Faludy Ferencz-utcza 6. sz. 1, emelet.

Állásáról lemondott plébános. Vajda Ottó bácstmonostori plébános erről az állásáról lemondott, ami méltán kelt feltünést. A volt plébánost Péterrévére tették át káplánnak.

Halálos tréfa a lövőtéren. Nagy katonai gyászszal temették tegnap Szabadkán Lakatos 86-ik gyalogezredbeli közvitézt. Lakatos nem természetes halállal halt meg. Néhány katonával együtt a lövőtérre volt kivezényelve pár nappal ezelőtt a szerencsétlen és egy pajtása, akivel durva tréfát csinált, szalonnaevő késével megszurta. A szurás a tüdején ment keresztül s pár nap alatt meghalt a kórházban. A gyilkos felett legközelebb itéletet mondanak.

Inség előtt. A bácsmegyei alispán a jelentkező drágaságra és inségre való tekintettel figyelmezteti az elöljáróságokat hogy irják össze mindazokat, a kik télre munka nélkül vannak. Továbbá felhivja az elöljáróság figyelmét arra is, hogy intézkedéseket tegyen már most a netalán szükséggessé válható inség segélyezések módjára és a szükséges költségek miként való fedezésére.

Halál a mozdony alatt. Megrázó vasuti szerencsétlenség történt Magyarkanizsa közelében. Hétfőn reggel hét óra után ugyanis a Zenta felől robogó vonat elgázolta a 22 éves Harkány Andrást, aki a hasonnevü 34. sz. vasuti őrnek a fia. A vonatot nem lehetett idejében megállitani és igy a mozdony kerekei pillanatokig vonszolták az összeroncsolt holttestet a kiomló vértől pirosra festett sineken. A szerencsétlenség körülményei még ismeretlenek. A vonat megállott és fölvette a három darabra szaggatott holttetemet és bevitte Magyar kanizsára. Némelyek azt mondják, hogy Harkány András öngyilkos szándékból rohant a kerekek alá, mások azt állitják, hogy ittas fővel vetődött a robogó vonat elé. A vizsgálat folyamatban van.

Pénz helyett papiros. Lóti Józef magyarkanizsai lakóst eredeti módon csapta be egy ügyes szélhámos. A jóhiszemü m.-kanizsai polgárnak azt mondta az ismeretlen szélhámos, hogy 3000 korona papirpénzt ad neki ezer koronával valamivel több érczpénzért, Lóti megörült az üzletnek és beugrott. Átadott a szélhámosnak 1260 korona érczpénzt, melyért cserébe kapott egy csomagot, melynek külsejére nagy betükkel volt kirajzolva: 3000 korona — 20 koronás bankjegyekben. — Mikor a szélhámos eltűnt a kicsalt érczpénzzel, Lóti bezárkózott legbelsőbb szobájába, — hogy senkise legyen tanuja a kéjes pillanatnak mikor az asztalra kirakja a tömérdek huszkoronást. De mily kegyetlenül csalódott. A csomagban csupa hitvány, papirosrongy volt, értéknélküli alkalmatlanság. A becsapott ember nyomban rohant a rendőrséghez. A szélhámost most keresik.

A „Sarin" sertésvészgyógyszer. A monori állami kisérleti telepen az immár szabadalmazott „Sarin" sertésvészelleni szer fényesen bevált. — A m. k. földmivelésügyi miniszter ez okból fel is hivta Hazslinszky és Simay urakat ezen szer szállitására. Részben ebből részben a külfödnek szánt készletből Hazslinszky Károly gyógyszertárában (Budapest VIII., Rökk-Szilárd-u. 28.) a „Sarin" előállitási árban kapható.

Irodalom.

Magyar regényirók. Ily czimmel a Franklin-Társulat kiadásában nagyszabásu irodalmi vállalat indul meg e hó folyamán, a mely hatvan dí-zes kötetben, a magyar regény- és elbeszélő irodalom legkiválóbb alkotásait foglalja egybe, a mult század kezdetétől napjainkig, a magyar festőművészek legjobbjainak mintegy ezer eredeti illusztrációjával. A hatalmas vállalat, a melyet Mikszáth Kálmán szerkeszt és ő lát el nagyértékű élet- és jellemrajzi bevezetésekkel, a lapunk mai számának hirdetési részében megjelent prospektus részletesen ismerteti, a melyre e helyütt külön is felhivjuk olvasóink figyelmét.

Kiadó laptulajdonos: **dr. Nemes Sándor.**

A magas horvát kormány részéről mint gyógy-viznek megállapitott

Apatováci savanyú forrás

Apatováci SAVANYÚVIZ

természetes alkalikus **szénsavdús** savanyúviz

kristály tiszta legkiválóbb asztali viz

Orvosi kapacitások által a legnagyobb gyógyeredménnyel rendelve minden az emésztő és légző szervezeti bajoknál **rheumatikus, gyomor, tüdő, torok** és minden más **katarusoknál, vese, czukor és hólyag** betegeknél.

Legkiválóbb, utól nem ért gyógyeredmények a nemi **és** sok női bajnál.

Analisálva dr. Ludvig kir. udvari tanácsos, és dr. S. Bosnyákovits kir. orvostanárok által.

Kitüntetve sok nagy szakkiállitáson 15 arany éremmel.

Apatovaci kút-intézőség

Zágráb, Ilica-út 17.

Kapható gyógytárak-, fűszeresek-, éttermek- és vendéglőkben.

Megjelent az első sorozat. Tartalma:

Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neográdi Antal. B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch N. Pálffy Albert: Esztike kisasszony professzora. Illusztr. Márk Laj. Vadnai Károly: A kis tündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

Magyar Regényírók

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti

MIKSZÁTH KÁLMÁN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megirja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magy. regényirodalom kész története.

A gyüjtemény 34 iró 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ IRÓK NÉVSORA

Baksay Sándor	Dóczi Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignácz	Tolnai Lajos
Beniczkiné Bajza L.	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly
Beöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczki F	Vas Gereben
Beöthy Zsolt	Gaál József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferencz	Verseghy Ferencz
Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigm.	Rákosi Jenő	Werner Gyula
Csiky Gergely	Gyulay Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie
Degré Alajos	Herczeg Ferencz	Mikszáth Kálmán	Toldy István	

AZ IRÓK NÉVSORA

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrácziójival.

Mindössze ezer illusztráczió külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros.
Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY:

A ..... czégtől
ezennel megrendelem a
„MAGYAR REGÉNYIRÓK“
czímü gyüjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 koronáért:
a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévenként fizetendő 25 korona utánvét mellett,
A nem kivánt módozat törlendő.

Tudomásul veszem, hogy a fönti műből 1904 szeptember hótól kezdve félévenként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállitástól kezdve minden hó 1-én a fenti czégnél ..... fizetendők be mindaddig, mig a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszünik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő.

Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet: .....
Név és állás: .....

A „Magyar Regényírók“

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet előkelő kötésben 300 kor. Törleszthető havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés utján. — Részletes prospektust kivánatra készséggel küld a kiadó intézet

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Nyomatott Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában, Ujvidéken.